

ZYCIE NOWOGRODZKIE

Nowogródka, 4 października 1930 r.

Cena 20 gr.

Nr. 233 (947)

DZIENNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRODZKIEJ

Sprawdzajcie w obwodowych komisjach wyborczych, czy jesteście wpisani na listę wyborców.

Jeżeli nie jesteście wpisani na listę wyborców - reklamujcie w Obwodowych Komisjach Wyborczych

lub w Bezpartyjnym Bloku Współpracy z Rządem.

Inteligencja a spółdzielczość

Jest to opinia niemal jednomyślna, że spółdzielczość, nierówno z oświatą, należy do najpotężniejszych dźwigni czołowego gospodarczego, moralnego i kulturalnego każdego narodu. Nic też dziwnego, że od zarania ruchu spółdzielczego na zachodzie, społecznicy nasi oceniali należyte wartości idei spółdzielczej dla naszych warunków w czasie niewol trójzaborczej.

Wielkopolenie dzięki swym organizacjom spółdzielczym stworzyło, zdaniem samych Niemców, państwo w państwie, polegające ekonomicznie, która była fortecą obroną przed zachłannością pruska.

W Małopolsce Spółki oszczędności i pożyczek (obecnie Kasę Steficyka) wyzwoły ludność rólniczą z wędzów siaraznie tam rozpanoszonej lichwy pieniężnej. Dzięki tym organizacjom zauważę się dół bogi rezultat działalności spółdzielni kredytowych — wznoszący dobrobyt materialny ludności, oraz przeobrażenie się jego duchowego i moralnego oblicza. Oczywiście wysiłki nawet tytaniczne (a takimi były one) s. p. Steficyka nie dalyby takich wyników, gdyby nie prace ofiarne i entuzjastyczne inteligencji wiejskiej a przede wszystkim nauczycielskiej szkół powszechnych i innych.

Po odzyskaniu niepodległości, po odejściu od warsztatów spółdzielczych jednostek najbardziej dzielnych i wartościowych, wytworzyła się w społeczeństwie naszym pewna obojętność w stosunku do spółdzielczości. Przykry jest fakt, że się u nas nieogół nie docenia roli, jaką może i winna odegrać spółdzielczość w ogóle, a w szczególności — w odbudowie naszego gospodarczego stanu posiadania, oraz w utrwaleniu podstaw bytu materialnego milionowych rzesz ludu, żyjącego z roli.

swój opiera na ludzich. Oczywiście żądania spółdzielni bez kapitału obejmę się nie może. Tylko, że kapitał w spółdzielniach powstaje z drobnych kwot wnoszonych przez masy członków — ludźl uświadomionych spółdzielczo, to jest rozumiejących potrzebę i korzyści łącznego działania.

Im więcej jednostek zrozumie ideę spółdzielczą, tem łatwiej dzięki temu zbierać kapitał, niezbędny do prowadzenia przedsiębiorstw spółdzielczych. Zrozumielem się przeto, jak ważne ma dla naszego ruchu znaczenie propaganda spółdzielczości. A któż ją zdoła lepiej słowem i przykładem prowadzić, niż inteligencja?

Program pracy spółdzielczej jest tak szeroki i głęboki w treści, że doprawdy może pociągnąć każdego, w kim tli, jak się to mówi, iskierka Boża.

W kraju tak zafocymym pod wielu względami, jak Polska, każdy atom społecny, jakim jest poszczególny inteligent, winien być przez społeczeństwo jaknajoszczędniej wykorzystany.

Nie można się zanalać pracą zawodową aż do chwili, kiedy zostaną należyte rozwinięte i obsłużone spółdzielnie. Ponieważ to jeszcze nie nastąpi, więc powtarzamy, nie wolno nam tracić kapitału w formie zasobów inteligentnych, nie wolno się uchylać od pracy, której od inteligencji polskiej państwo wymaga.

Historja kooperacji w Polsce i w innych krajach daje nam dowody, jak wielką rolę odgrywa w ruchu spółdzielczym inteligencja, a w szczególności duchowieństwo i nauczycielstwo.

Kooperacja polska, rozwinięta się ku politykowi całego Państwa tylko pod warunkiem, że nie zabraknie w jej szeregach inteligencji.

Praca nad podniesieniem dobrobytu ludu wiejskiego i miejskiego droga organizowania go w spółdzielnie, ściśle się wiąże z podniesieniem poziomu oświaty i kultury tego ludu. Dziś, żyjąc nieogół w biedzie, warstwy te nie dbają o zaspokolenie potrzeb duchowych. W miarę wzrostu samoźności warstwy rólniczej, rzemieślniczej i robotniczej wzmoże się dążenie do samokształcenia, a jeszcze bardziej kształcenia młodego pokolenia, dzięki czemu ułatwiona zostanie znakomicie praca sa-

Kłeska partyjnicwa

Jakie listy państwowe będą zgłoszone

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

We wtorek zeszłego tygodnia minął termin składania list państwowych do głównej Komisji Wyborczej. Jak wiadomo podczas wyborów do Sejmu poprzedniego już na 10 dni przed terminem składania list państwowych wiadomem było, jakie partje mają kandydatów.

Obecnie szteby partyjne zachowują głębokie w tej sprawie milczenie i przygotowują się kampanij wyborczej w sekrecie. Wytlumaczyć to można tem, że Centrolew, który liczył na pójście gromadą do wyborów, doznał rozczarowania wskutek odstąpienia Ch-D. i w niektórych Okręgach Piasta, a w niektórych Okręgach nawet stronnictwa Chłopskiego. W każdym razie w porównaniu z wyborami ubiegłymi, kiedy do obecnego czasu zgłoszono 7 list, wybory obecne można nazwać klęską partyjnicwa.

Przypuszczają ogólnie, że wystawionych będzie najwyżej 15 do 17 list, a więc: lista Bloku Bezpartyjnego, Centrolewu, Ch. D. Endecji, Żydów i 2 lub 3 grupy Ukraińców połączonych z Bielorusinami. Jest możliwe, że powstanie kilka drobnych lokalnych list. Jeżeli chodzi o nazwiska zgodnie z pogłoskami powtarzają wciąż nazwiska dawnych przywódców stronnictwa.

Dalsze załamanie Centrolewu

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Na okręgowym zjeździe delegatów stronnictwa Wyzwolenie w Radomsku postanowio wyznaczyć się z pod dyktando władz naczelnych i pójść do wyborów samodzielnie. Na czele samodzielnej listy Wyzwolenia w Okręgu Radomskim stanie b. poseł Czernecki. Powodem secesji, Wyzwolenia z Centrolewu był fakt, że nazwisko Czarneckiego, który dotychczas reprezentował „Wyzwolenie” w okręgu Radomskim w Sejmie zamieszczono na 4-em miejscu listy Centrolewu. Ostatnio słychać, że większą część dotychczasowych zwolenników Wyzwolenia zniechęconą ustawicznymi targami i tarclami ma pójść do wyborów wspólnie z B.B.W.R.

Centrolew w okręgu wrocławskim

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Jak się dowiadujemy, ugrupowania Centrolewu ustaliły sprawę listy w okręgu wyborczym Nr. 10 Wrocławsk-Nieszawa-Lipno. W okręgu tym kandydować będą tylko przedstawiciele C. K. W. i Wyzwolenia. Piast i Stronnictwo Chłopskie, które w wyborach do poprzedniego Sejmu otrzymały w tym okręgu znikomą ilość głosów, mandatów nie otrzymają. W tym okręgu z listy Centrolewu wystawieni będą Piotrowski z P. P. S. C. K. W. i Kulicki z „Wyzwolenia”. Stali kandydat Wyzwolenia z 10 okręgu adw. Łęczewski wystawiony ma być na liście państwowej.

Blok ogólnoukraiński

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

W dniu wczorajszym w Lwowie, utworzony został blok ogólnoukraiński. Prezycją Unda, Ukrainkiej Socjalistyczno-Radykalnej Partij i Ukrainskiej Socjalno-Demokratycznej Partij podpisały umowę, mocą której te trzy ugrupowania idą wspólnie do wyborów, wystawiając we wszystkich okręgach jedną listę zarówno w wyborach do Sejmu jak i do Senatu.

Kolejność numerów list państwowych

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

W poprzednich wyborach do ciele ustawodawczych, poszczególne ugrupowania stające do wyborów otrzymywały numery dia swich list Generalnemu Komisarzowi Wyborczemu. Obecnie jak się dowiadujemy system ten ulegnie pewnym zmianom. Numery przyznane zostaną poszczególnym listom państwowym na kandydatów do Sejmu, przez Państwową Komisję Wyborczą, a nie przez Generalnego Komisarza.

Aresztowanie b. posła Barana

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Jak donosi prasa, wczoraj aresztowano w Tarnopolu b. posła adwokata Barana.

wodowa nauczyciela i wogóle każdego inteligenta, niosącego przed narodem „oświaty kaganiec”.

KELNERKA

Zelina i uczelna od zaras potrzebna. Polska Cukiernia Nowogródka.

Zmiana przepisów wyborczych do Rad Miejskich

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Minister Spraw Wewnętrznych wyjął rozporządzenie zmieniające dotychczasowe przepisy wyborów do Rad Miejskich w b. Kongresówce, oraz Województwach Wschodnich tyżących ważności wyborów. Na podstawie nowego rozporządzenia o ważności wyborów w miastach nie wyzwoionych powiatów, decyduje w 1-iej instancji Starosta, w 2-iej Wojewoda w miastach wyzwoionych powiatów decyduje o ważności wyborów w 1-iej instancji — Wojewoda w 2-iej Minister Spraw Wewnętrznych. O ważności wyborów w m. st. Warszawy decyduje jedna instancja, Minister Spraw Wewnętrznych.

Wymiany więźniów z Litwą nie będzie

(Tel. od wt. kor. z Wilna)

Zspowiedziana na dzień 10 bm. w rejonie Zawias konferencja w sprawie wymiany więźniów politycznych pomiędzy Polską a Litwą została zamknięta.

Polaki Czerwonny Krzyż, który kierował wymianą więźniów i poczynił już w tym kierunku przygotowania, otrzymał niespodziewanie zawiadomienie, że rząd Litwy Kowienicki cofną swoją zgodę na wydanie więźniów Polaków.

Czyżby przesilenie rządowe we Francji

PARYŻ. 3. X. Cała prasa francuska z niecierpieniem zainteresowaniem rozpatruje onegdajszą konferencję między Tardieu i Poincare oraz ministrem wojny Mignotem.

Dzienniki paryskie komentując ten fakt przypisują mu wielkie znaczenie polityczne.

Prasa prawicowa daje nieduzumnie do zrozumienia iż przedmiotem konferencji tych trzech najwybitniejszych polityków francuskich było ustosunkowanie się do osoby Brianda, którego polityka zagraniczna oddawna już wywołuje żywe za niepokojenie we francuskiej opinii publicznej.

Jeden z dzienników prawicowych, zbliżonych do Poincarego wynosi sensacyjną wiadomość iż między Tardieu i Poincare nastąpi porozumienie i że w najbliższym czasie nie nastąpi przesilenie przeczem Tardieu miałby zostać szefem gabinetu i powierzyć teke ministra spraw zagranicznych Poincaremu.

„L'Echo de Paris” podaje inną wersję według której szefem rządu i ministrem spraw zagranicznych miałby zostać Poincare a Tardieu zachowałby sprawę wewnętrzną.

POSIEDZENIE FRANCUSKIEJ RADY MINISTRÓW

PARYŻ 3.X. W dniu wczorajszym odbyło się trwające 2 godziny posiedzenie Rady Ministrów, w którym Minister Spraw Zagranicznych Briand referował

wyniki ostatniego zgromadzenia Ligi Narodów. Po referacji Brianda nastąpiła dyskusja, w której wzięł udział prawie wszyscy Ministrowie.

Agitacja na rzecz rewizji planu Jounga w Ameryce

BERLIN 3.X. „Vossische Zeitung” w depeszy z Nowego Jorka, ogłasza sensacyjną wyrozumienie b. prezydenta Banku Rezaszy Schachta złożone przedstawicielom prasy amerykańskiej, po przybyciu do Stanów Zjednoczonych. Jak wiadomo, Schacht rozpoczyna obecnie kampanję odczytowo-propagandową w Ameryce na rzecz rewizji planu Jounga. Schacht podkreśla, że Niemcy ze względu na obecną sytuację gospodarczą, nie mogą dotrzymać zobowiązań planu Jounga. Zdaniem Schachta Rzesza niemiecka znosi wielkie upokorzenie ze strony zagranicy. Naderza się obawie chwila — powiada dr. Schacht — w której ciępliwość niemiecka wyczerpuje się. Zapytany o zdanie, co do wyniku wyborów w Niemczech, dr. Schacht podkreśla, że jakkolwiek ideologia Hitlerowców ma duzo wspólnego z ideą socjalizmu, musi usnąć ze ideologia ta zawiera wielką dozę prawdy.

Czytajcie „Zycie Nowogródzkie”

Z OSTATNIEJ CHWILI

Obrzymia eksplozja materjalu wylubowych

LWÓW, 3.X. Ubiegłej nocy o godz. 22-jej nastąpiła eksplozja materjalu wylubowych w narożnej kamienicy przy ul. Zimorowicza 20. Dom jest własnością kooperatywy ruskiej, tak zwanego „Centroszosa”.

Wylubowcy znajdowali się na parterze. Siła wylubowu wycelowała dwa okna magazynu oraz drzwi wejściowe. Część futryn obłamała się wylubowu została rzucona na drugą stronę ulicy, gdzie mieści się restauracja, w której, w chwili wylubowu znajdowało się kilka osób.

Rewizje i aresztowania we Lwowie

LWÓW 3.X. W czwartek rano przeprowadziła policja polityczna rewizje w biurze ukraińskiej im. Sembratowicza przy ul. Chrząstowskiej i w t. zw. Młym seminarjum im. św. Józefa przy ul. Sykstuskiej 39 we Lwowie.

Rewizje przeprowadzono również u urzędnika pocztowego Juliana Mudra, zam. przy ul. Grochowskiej 15 i u studenta fil. Bohdana Kordjuka przy ul. Piastów 7. U tego ostatniego zakwestionowano korespondencje i listy.

Okradzenie banku w Poznaniu

POZNAŃ, 3.X. Wczoraj w południe w Poznamskim Banku „Zur Handel und Industrie” dokonano kradzieży 10.000 zł. woznego pewnej firmy poznań.

Posiedzenie baranowickiej Rady Miejskiej

Ostateczna rezygnacja b. burmistrza Mackiewicz

BARANOWICZE, (kor. tel.) W dniu 30 września r. b. odbyło się kolejne posiedzenie Rady Miejskiej m. Baranowicz, któremu przewodniczył wiceburmistrz Winłowski.

W sprawie rynku uchwalono, aby komisja, wybrana na poprzednim posiedzeniu Rady zasięgnęła opinii u pracowników i przedłożyć konkretny wniosek w ciągu 20 dni, przy czym Rada Miejska jest zdecydowana płać rynku wyłazaczy.

skiel, gdyż, jak wykazały próby toż w zupełności należy się do opalania i co najgłośniejsze jest dźwięk taktów.

Lida

Wystawa Przemysłu Domowego w Białohrudzie

Przed kilku dniami, odbyło się w Białohrudzie zebranie Komitetu Białohrudzkiego popierania przemysłu domowego, na którym postanowiono zorganizować Wystawę Przemysłu Domowego.

Z III Krajowego Konkursu Awjonetek

W uzupełnieniu naszej notki z dnia 16. bm., donosimy, że pp. Wicewojewoda Godlewski, Prezes Perfanowicz i Hampela kierownik biura woj. LOPP, przybyli do Lidy o godz. 9 rano.

szachownic, umieszczonych na powierzchni, podzielone, jak obecnie na kratki. Nowa te szachownica liczy szachem 16 rąb po 16, czyli 256 kwadratowych pól.

Nowym figurami nadeł następujące nazwy: Feldmarszałek — staniowicy, kombinacje wieży, laura i koniki, w postaci centralnej filmarszalskiej opowinuje szesdziesiąt osiem kraków szachownicy jednocześnie.

Potem idą wszystkie figury dotychczasowej gry szachowej: król, królowa, dwie wieże i dwa laury. Przez figurami ustawić się szereg, złożony z czterech „podoficerów” i dwunastu pionków — „zolnierzy” każdego koloru.

wodów, nie zaś bezpośrednio, przed kładkami, zanosić, jak dotychczas ministrowi spraw wewnętrznych jest zbyteczne.

Sukieniki jedwabne... z torfu. Szatnia przedkłada jedwabną sukienkę, którą, jak dotychczas, uważa się za wspaniałą.

Telepatja wśród zwierząt. Złany podniecający, pod Londynem, zwierzęta, że zwierzęta porozumiewają się ze sobą zapomocą telepatji.

39 kobiet w parlamencie Niemiec. Nowy parlament niemiecki posiada 62 kobiety w swoim składzie.

Na kompij poborowej. Rzecz dzieła, się we Francji, Jan i Paweł X, bliźnięta, podobni byli do siebie, jak dwie krople wody.

RADJO-PORGRAM WARSZAWA faie 1411

Sobota 4 października

- 11.05. Soboty p. l. „Współzmiennie szkieł”.
11.58. Prasy Krajowej PAT.
12.58. Sygnał czasu z Warsz.
13.10. Muzyka z płyt gramofonowych.
13.50. Kom. meteor. Po kom. d. c. muz. gramof.

Niedziela 5 października

- 10.15. Naboż z Bazylki Wileńskiej.
11.50. Sygnał czasu z Warsz.
12.10. Poranek symf.
14.00. Odczyt p. l. „Stawy rybna i ich budowa”.
14.20. Muzyka.
14.30. Odczyt „Wędrowki młodego rolnika”.
15.50. Muzyka.
16.00. Skryżka pocztowa.
16.20. Muzyka z płyt gramof.

Zgubiona książeczka wojkowska, wydawnictwa im. Feliksa Kulmizka rocznika 1893—uniwersalna się.

Zgubiony dowód tożsamości konia serja A. Nr. 549625, wy dany na imię Józefa Wroblewskiego przez gm. Korzelec, pow. nowogrodzki—uniwersalna się.

Sprzedaje się dom drewniany przy ul. Piłsudskiego pod Nr. 57. O cenie do wiedzicie się w „Multiplac” w Wilnie, ul. św. Michała 3, pierwsze lub osobście od godz. 10—14.

ROZMAITOŚCI

Zarządzenie w sprawie pieczęci urzędowych. Ministerstwo wewnętrznych wydal okólnik w sprawie pieczęci urzędowych władz państwowych, urzędów, oraz zakładów i instytucji samorządowych.

Nowa odmiana gry w szachy

Na naszym zjeździe zebraniu Towarzystwa Szachistów w Oslo (Norwegia) jeden z członków, p. E. Brodtkorb, przedstawił zgromadzoną nową grę, opartą na dotychczasowym sposobie gry w szachy.

SKLEP KOLONJALNO-SPOŻYWCZY Aleksandra Korzeniowski i Sny

Własność Aleksandra Krzemienieckiego powiadamia, że z powodu nadmiernej wymierzonych podatków inter. handlowych...

KINO-TEATR MIEJSKI w Nowogrodzie. Dni 1 i 2 następujących „Hrabia Cagliostro”. Według znakomitych romansów Aleksandra Dumasa „Hrabia Cagliostro” i innych.

T. Jacek-Rolicki

SIELANKA (Z cyklu „Legenda Zuchowatyck”) POWIEŚĆ

Noe już rozświetlała się wczesnym letnim światłem, wycali do domu, gromadząc miękko się za łada powodem, z byle czego, Ctasem jakiegoś słowa, raczone niedbale, wywoływał wylubowu szalonego śmiechu.

— Co tylko zechcesz. Gdybyś zarządzał nawet niewiem czego to, i tak bym ci dał. — No to doskonałe. — Cale trzy dni następane przesył mi w niedzwyżnym ruchu na przygotowaniu do ślubu, który się odbył we czwartek rano w kościele świętego Piotra i Pawła.

gdzie pełnił różne funkcje, raczej dla oka władcy okupacyjnych. Zaczął się dla nich teraz okres wyteżonej pracy, której rezultaty codziennie mogli obserwować. Nocami za pomocą zaufanych ludzi, przeważnie młodzieży, która się do nich gromadziła ochotnie przesyłał wiadomości, które walczyli do ludzi zaufanych. Były to male kateluszki, pisane beztępernym stramentem, który wychodził dopiero pod wpływem nagrania.

Mówiono wprawdzie, że powodem tego była raczej śliczna nauczycielka też powolaczka, uchodząca w oczach wszak za żonę nauczyciela. Dzieła dziewczęca, mająca dziwnie niestowarzyszone pseudonim „Belzebube” robiła wspaniałe, ako do Komendanta powiatu, podobał się lego uli młodego majora, który na widok dziewczęcy wpał w zachwyt i przypomniał sobie pewne swe zdobyte miłosne z przed trzydziestu lat.

napiasłem ani jednego wiersza. — Ale teraz staję się na prawdę czynnikiem się i tak dać. Znamy się na tem Jurzesku. — Ale co gadacie, obywatelu kapitanie. — Przynajnie jest „Belzebube” to kochana dziewczyna. — Długa chwile nie odpowiadał speszony widocznie Jurasek, ale szepcząc walił się po stykach. — Macie rację, kochana z niej dziewczyna. Czy jednak ona czasem też się nie durzy w „Kulfonie”? — Z byka: chyba apadły, żyła ze sobą jak najlepsze koledy, ale gdzie im do miłości. — Pewno. (D. c. n.)